

Vaimne kultuuripärand

Ühinenud Rahvaste
Hariduse, Teaduse ja
Kultuuri Organisatsioon

Vaimne
kultuuripärand

A photograph of a man, shirtless and wearing a grey cloth around his waist, focused on carving a large, rectangular wooden block. The block is intricately carved with a central circular motif and surrounding geometric patterns. He is using a hand tool to refine the details. The background is dark, and the lighting highlights the texture of the wood and the man's concentration.

Vaimse kultuuripärandi kaitse konventsioon

Vastu võetud 17. oktoobril 2003 Pariisis

ÜRO Hariduse, Teaduse ja Kultuuri Organisatsiooni (edaspidi UNESCO) peakonverents, kogunenud oma 32. istungjärgul 29. septembrist 17. oktoobrini 2003. aastal Pariisis ...

... **viidates** inimõigusi käsitlevatele dokumentidele, eelkõige 1948. aasta inimõiguste ülddeklaratsioonile, 1966. aasta majanduslike, sotsiaalsete ja kultuuriliste õiguste rahvusvahelisele paktile ning 1966. aasta kodaniku- ja poliitiliste õiguste rahvusvahelisele paktile,

arvestades vaimse kultuuripärandi tähtsust kultuurilise mitmekesisuse edasviijana ja säästva arengu tagatisena, mida on rõhutatud UNESCO 1989. aasta traditsioonilise kultuuri ja folkloori kaitse soovituses, UNESCO 2001. aasta kultuurilise mitmekesisuse ülddeklaratsioonis ja kultuuriministrite kolmandal ümarlinal vastuvõetud 2002. aasta Istanbuli deklaratsioonis,

arvestades vaimse kultuuripärandi ning ainelise kultuuri- ja looduspärandi tihedat omavahelist seotust,

tunnistades, et üleilmastumine ja sotsiaalsed muutused loovad tingimusi kogukondadevaheliseks uuendatud dialoogiks, kuid, niisamuti kui sallimatus, tekitavad tõsise ohu, et vaimse kultuuripärandi seisund halveneb või pärand kaob ja hävib, eelkõige selle kaitseks vajalike vahendite puudumise tõttu,

olles teadlik ülemaailmsest soovist ja huvist kaitsta inimkonna vaimset kultuuripärandit,

tunnistades, et kogukondadel, eelkõige põlisrahva kogukondadel, rühmadel ja mõnel juhul üksikisikutel, on vaimse kultuuripärandi loomisel, kaitsmisel, hoidmisel ja taastamisel tähtis osa, kuna nii aidatakse rikastada kultuurilist mitmekesisust ja inimeste loome- tegevust,

nentides UNESCO tegevuse kaugeleulatuvat mõju normatiivsete kultuuripärandi kaitse dokumentide, eelkõige 1972. aasta maailma kultuuri- ja looduspärandi kaitse konventsiooni kehtestamisel,

nentides lisaks, et ei ole ühtegi mitmepoolset siduvat vaimse kultuuripärandi kaitse dokumenti,

arvestades, et olemasolevaid kultuuri- ja looduspärandit käsitlevaid rahvusvahelisi lepinguid, soovitusi ja otsuseid tuleb tõhusalt täiendada ning lisada uusi vaimset kultuuripärandit käsitlevaid sätteid,

arvestades vajadust tõsta eeskätt noorte teadlikkust vaimse kultuuripärandi olulisusest ja selle kaitsest,

arvestades, et rahvusvaheline üldsus peaks koos käesoleva konventsiooni osalistega kaasa aitama sellise pärandi kaitsele koostöö ja vastastikuse abi vaimus,

meenutades UNESCO vaimset kultuuripärandit käsitlevaid programme, eelkõige inimkonna suulise ja vaimse pärandi meistriteoste väljakuulutamist,

arvestades vaimse kultuuripärandi hindamatut rolli inimeste ühendamisel, mis tagab nende suhtlemise ja üksteise mõistmise,

võtab vastu käesoleva vaimse kultuuripärandi kaitse konventsiooni.

☞ Madagaskari zafimaniry kogukonna puutööoskused.

☞ Eesti saarte elanikud on talviti harjunud sõitma jääteel.

Foto © Toomas Kokovkin

Foto © Instituto Nicaragüense de Cultura (INC)

Etendatakse Nicaragua satiirilist draamat „El Güegüense”.

Usbekistani Boysuni rajoonis on säilinud palju vanu traditsioone.

Foto © UNESCO

I. ÜLDSÄTTED

Artikkel 1. Konventsiooni eesmärgid

Konventsiooni eesmärgid on

- kaitsta vaimset kultuuripärandit;
- tagada austus asjaomaste kogukondade, rühmade ja üksikisikute vaimse kultuuripärandi vastu;
- tõsta kohalikul, riigi ja rahvusvahelisel tasandil teadlikkust vaimse kultuuripärandi ja selle hindamise tagamise olulisusest;
- pakkuda rahvusvahelist koostööd ja abi.

Artikkel 2. Mõisted

Konventsioonis kasutatakse järgmisi mõisteid:

- Vaimne kultuuripärand** – tavad, esitus- ja väljendusvormid, teadmised, oskused ja nendega seotud tööriistad, esemed, artefaktid ja kultuuriruumid, mida kogukonnad, rühmad ja mõnel juhul üksikisikud tunnustavad oma kultuuripärandi osana. Vaimset kultuuripärandit, mida antakse edasi põlvkonnalt põlvkonnale, loovad kogukonnad ja rühmad pidevalt uuesti, mõjutatuna oma keskkonnast, loodusest ja ajaloost, vaimne kultuuripärand annab neile identiteedi ja järjepidevuse tunde ning edendab

seeläbi ka kultuurilist mitmekesisust ja inimeste loometegevust. Konventsiooni kohaldamisel arvestatakse ainult sellise vaimse kultuuripärandiga, mis on kooskõlas inimõigusi käsitlevate rahvusvaheliste dokumentidega, kogukondade, rühmade ja üksikisikute vastastikuse austuse nõuetega ja säästva arengu nõuetega.

- Lõikes 1 määratletud vaimne kultuuripärand väljendub muu hulgas järgmistes valdkondades:

- suulised traditsioonid ja väljendusvormid, kaasa arvatud keel kui vaimse kultuuripärandi edasiandmise vahend;
- esituskunstid;
- kogukondlik tegevus, rituaalid ja pidulikud sündmused;
- looduse ja ilmaruumiga seotud teadmised ja tavad;
- traditsioonilised käsitööoskused.

- Kaitse** – meetmed, mis on ette nähtud vaimse kultuuripärandi elujõulisuse tagamiseks, sealhulgas sellise pärandi eri aspektide identifitseerimiseks, dokumenteerimiseks, uurimiseks, säilitamiseks, kaitseks, edendamiseks, esiletõstmiseks, edasiandmiseks (eelkõige ametliku ja vabahariduse kaudu) ning elavdamiseks.

- Konventsiooniosalised** – riigid, kelle suhtes konventsioon on jõustunud ja siduv.

- Konventsiooni kohaldatakse *mutatis mutandis* artiklis 33 nimetatud territooriumide suhtes, mis on saanud konventsiooniosaliseks nimetatud artikli nõuete kohaselt. Selles ulatuses laieneb mõiste „konventsiooniosalised“ ka neile territooriumidele.

Artikkel 3. Seos muude rahvusvaheliste dokumentidega

Ühtegi konventsiooni sätet ei tohiks tõlgendada nii, et see

- a) muudab 1972. aasta maailma kultuuri- ja looduspärandi kaitse konventsiooniga hõlmatud maailma kultuuripärandi staatust või vähendab selle kaitstuse astet, kui pärandvaraga on vahetult seotud vaimse kultuuripärandi objekt, või
- b) mõjutab konventsiooniosaliste õigusi ja kohustusi, mis tulenevad intellektuaalse omandi õigusi või bioloogilisi või ökoloogilisi varusid käsitlevast rahvusvahelisest dokumendist, mille osalised nad on.

II. KONVENTSIOONI ORGANID

Artikkel 4. Konventsiooniosaliste üldkogu

1. Moodustatakse konventsiooniosaliste üldkogu (edaspidi *üldkogu*). Üldkogu on konventsiooni volitatud organ.
2. Üldkogu koguneb korralisele istungjärgule üks kord kahe aasta jooksul. Üldkogu võib kokku tulla erakorralisele istungjärgule oma otsuse alusel või vaimse kultuuripärandi kaitse valitsustevahelise komitee või vähemalt ühe kolmandiku konventsiooniosaliste taotlusel.
3. Üldkogu võtab vastu oma töökorra.

Artikkel 5. Vaimse kultuuripärandi kaitse valitsustevaheline komitee

1. UNESCOs moodustatakse vaimse kultuuripärandi kaitse valitsustevaheline komitee (edaspidi *komitee*). See koosneb 18 konventsiooniosalise esindajatest, kes on valitud konventsiooniosaliste üldkogul pärast konventsiooni jõustumist artikli 34 kohaselt.
2. Kui konventsiooniosaliste riikide arv jõuab 50ni, siis komitee liikmesriikide arv tõuseb 24ni.

Artikkel 6. Komitee liikmesriikide valimine ja volituste tähtsajad

1. Komitee liikmesriikide valimisel

- järgitakse tasakaalustatud geograafilise esindatuse ja rotatsiooni põhimõtteid.
2. Komitee liikmesriigid valitakse konventsiooniosaliste üldkogul neljaks aastaks.
 3. Esimestel valimistel valitud komitee liikmesriikidest on pooltel volituste tähtaeg kaks aastat. Need riigid valitakse loosi teel esimestel valimistel.
 4. Iga kahe aasta järel vahetab üldkogu pooled komitee liikmesriikidest välja.
 5. Vabade kohtade täitmiseks valib komitee vajaliku arvu uusi komitee liikmesriike.
 6. Komitee liikmesriike ei valita kaheks järjestikuseks tähtsajaks.
 7. Komitee liikmesriigid valivad oma esindajateks isikud, kes on pädevad vaimse kultuuripärandi eri valdkondades.

Artikkel 7. Komitee ülesanded

- Ilma et see piiraks komiteele konventsiooniga antud muude eelisõiguste kohaldamist, on komitee ülesanded:
- a) edendada konventsiooni eesmärkide saavutamist ning soodustada ja jälgida konventsiooni rakendamist;
 - b) suunata praktikat ja anda soovitusi vaimse kultuuripärandi kaitsemeetmete kohta;
 - c) ette valmistada ja esitada üldkogule kinnitamiseks fondi vahendite kasutamise esialgne kava kooskõlas artikliga 25;
 - d) leida võimalusi vahendite suurendamiseks ja võtta selleks vajalikud meetmed kooskõlas artikliga 25;
 - e) ette valmistada ja esitada üldkogule kinnitamiseks suunised konventsiooni rakendamiseks;

- f) kontrollida artikli 29 kohaselt konventsiooniosaliste aruandeid ja teha neist üldkogu jaoks kokkuvõtteid;
- g) vaadata läbi konventsiooniosaliste taotlused ja kooskõlas komitee kehtestatud ja üldkogu kinnitatud objektiivsete valikukriteeriumidega otsustada:
 - i) artiklites 16, 17 ja 18 nimetatud nimekirjadesse kandmine ja ettepanekute tegemine;
 - ii) rahvusvahelise abi andmine artikli 22 kohaselt.

Artikkel 8. Komitee töömeetodid

1. Komitee allub üldkogule. Komitee annab üldkogule aru oma tegevusest ja otsustest.
2. Komitee töökorra vastuvõtmiseks peab poolthääli olema vähemalt kaks kolmandikku.
3. Komitee võib moodustada ajutisi nõuandeorganeid, mida ta peab oma ülesannete täitmiseks vajalikuks.

Foto © Philippe Bordas / UNESCO

🔗 Löökpill balafon on Guinea malinke kogukonna jaoks vabaduse ja ühtsuse sümbol.

☞☞☞ Jaapani traditsiooniline nukuteater bunraku.

☞☞ Hiina Xinjiangi piirkonna uiguuride mugaamitradsioon hõlmab erilmelisi laule, tantse ja muusikat.

☞ Bengali vagad muusikud baul'id teenivad elatist oma lauludega.

☞ Costa Ricas tuuakse pidustusteks välja kaunistatud härjavankrid.

4. Komitee võib eri küsimustes nõupidamiseks kutsuda oma koosolekutele avalik-õiguslikke ja eraõiguslikke asutusi ning eraisikuid, kes on tunnistanud pädevaks vaimse kultuuripärandi eri valdkondades.

Artikkel 9. Nõuandvate organisatsioonide akrediteerimine

1. Komitee teeb üldkogule ettepaneku akrediteerida pädevaks tunnistanud vabaühendused vaimse kultuuripärandi valdkonnas komiteed nõustava organina.
2. Komitee teeb üldkogule ettepaneku sellise akrediteerimise kriteeriumide ja üksikasjade kohta.

Artikkel 10. Sekretariaat

1. Komiteed abistab UNESCO sekretariaat.
2. Sekretariaat valmistab ette üldkogu ja komitee dokumendid, nende koosolekute päevakorra kavad ning tagab nende otsuste rakendamise.

III. VAIMSE KULTUURIPÄRANDI RIIKLIK KAITSE

Artikkel 11. Konventsiooniosaliste ülesanded

Konventsiooniosaline

- a) võtab meetmeid, et tagada oma territooriumil leiduva vaimse kultuuripärandi kaitse;
- b) teeb kindlaks ja määratleb kogukondade, rühmade ja asjaomaste vabaühenduste osavõtul artikli 2 lõikes 3 osutatud kaitsemeetmete võtmiseks oma territooriumil leiduva vaimse kultuuripärandi eri elemendid.

Artikkel 12. Nimistud

1. Selleks et tagada kultuuripärandi kindlakstegemine eesmärgiga seda kaitsta, koostab iga konventsiooniosaline oma oludest lähtudes ühe või mitu oma territooriumil leiduva

vaimse kultuuripärandi nimistut. Nimistuid ajakohastatakse korrapäraselt.

2. Konventsiooniosaline annab artikli 29 kohaselt kindlate ajavahemike järel komiteele esitatud aruandega asjakohast teavet nimistute kohta.

Artikkel 13. Muud kaitsemeetmed

Selleks et tagada oma territooriumil leiduva vaimse kultuuripärandi kaitse, arendamine ja edendamine, seab konventsiooniosaline eesmärgiks:

- a) vastu võtta üldine tegevuskava, mille eesmärk on edendada vaimse kultuuripärandi rolli ühiskonnas ja integreerida sellise pärandi kaitse arengukavadesse;
- b) määrata või moodustada oma territooriumil leiduva vaimse kultuuripärandi kaitseks pädev asutus või asutused;
- c) edendada teaduslikku, tehnilist ja kunstialast uurimist ning uurimismeetodeid vaimse kultuuripärandi ja eelkõige ohustatud vaimse kultuuripärandi tõhusa kaitsmise eesmärgil;
- d) võtta asjakohaseid õiguslikke, tehnilisi, haldus-, majandus- ja finantsmeetmeid eesmärgiga:
 - i) aidata kaasa vaimse kultuuripärandi korralduse alast koolitust pakkuvate institutsioonide loomisele või tugevdamisele ning sellise pärandi edasiandmisele foorumite ja kohtade kaudu, mis on ette nähtud pärandi esitamiseks või väljendamiseks;
 - ii) tagada juurdepääs vaimsele kultuuripärandile, austades juurdepääsu suhtes kehtivaid tavasid;
 - iii) moodustada vaimse kultuuripärandi dokumendasutused ja lihtsustada juurdepääsu nendele.

Artikkel 14. Haridus, teadlikkuse tõstmine ja suutlikkuse suurendamine

Konventsiooniosaline seab asjakohaste vahendite abil eesmärgiks:

- a) tagada vaimse kultuuripärandi tunnustamist, austamist ja esiletõstmist ühiskonnas eelkõige:
- üldsusele ja eeskätt noortele suunatud kasvatus- ja teavituskavade kaudu;
 - asjaomastele kogukondadele ja rühmadele suunatud haridus- ja kutseõppeprogrammide kaudu;
 - vaimse kultuuripärandi kaitse suutlikkuse suurendamiseks suunatud tegevuse, eelkõige korralduse ja teadusuuringute kaudu, ja
 - teadmiste edasiandmise mitteformaalsete kanalite kaudu;
- b) teavitada üldsust pärandit ähvardavatest ohtudest ja konventsiooni kohaselt elluviidud tegevusest;
- c) edendada vaimse kultuuripärandi avaldamiseks vajalike looduslike alade ja mälestiste kaitse alast haridust.

Artikkel 15. Kogukondade, rühmade ja üksikisikute osalemine

Vaimse kultuuripärandi kaitsemeetmete alusel seab iga konventsiooniosaline eesmärgiks tagada võimalikult laialt ulatuslikku selliste kogukondade, rühmade ja vajaduse korral üksikisikute osalust, kes loovad, säilitavad ja annavad sellist pärandit edasi, ning kaasata neid aktiivselt pärandi korraldusse.

IV. VAIMSE KULTUURIPÄRANDI RAHVUSVAHELINE KAITSE

Artikkel 16. Inimkonna vaimse kultuuripärandi esindusnimekiri

- Selleks et tagada vaimse kultuuripärandi parem nähtavus ja teadlikkus pärandi olulisusest ning soodustada kultuurilist mitmekesisust austavat dialoogi, koostab ja avaldab komitee asjaomaste konventsiooniosaliste ettepanekute alusel inimkonna vaimse kultuuripärandi esindusnimekirja ning ajakohastab seda.
- Komitee koostab ja saadab üldkogule kinnitamiseks esindusnimekirja koostamise, ajakohastamise ja avaldamise kriteeriumid.

Artikkel 17. Kiireloomulist kaitset vajava vaimse kultuuripärandi nimekiri

- Selleks et võtta asjakohaseid kaitsemeetmeid, koostab ja avaldab komitee kiireloomulist kaitset vajava vaimse kultuuripärandi nimekirja, ajakohastab seda ning kannab sellise pärandi asjaomase konventsiooniosalise taotlusel nimekirja.
- Komitee koostab ja esitab üldkogule kinnitamiseks nimekirja koostamise, ajakohastamise ja avaldamise kriteeriumid.

- Äärmiselt kiireloomulistel juhtudel, mille objektiivsed kriteeriumid tuleb üldkogul komitee ettepanekul kinnitada, võib komitee kanda asjaomase pärandiobjekti lõikes 1 nimetatud nimekirja pärast asjaomase konventsiooniosalisega nõupidamist.

Artikkel 18. Programmid, projektid ja tegevus vaimse kultuuripärandi kaitseks

- Konventsiooniosaliste esitatud ettepanekute alusel ning komitee kindlaksmääratud ja üldkogu kinnitatud kriteeriumide kohaselt valib ja edendab komitee korrapäraselt pärandi kaitseks riiklikke ja piirkondlikke programme, projekte ja tegevusi, mis komitee arvates kõige paremini kajastavad konventsiooni põhimõtteid ja eesmärgi, arvestades arengumaade erivajadusi.
- Sel eesmärgil võtab komitee konventsiooniosalistelt vastu rahvusvahelise abi taotlused, tutvub nendega ja kinnitab need ettepanekute ettevalmistamiseks.
- Lisaks projektide, programmide ja tegevuste elluviimisele levitab komitee häid tavasid, kasutades enda määratud vahendeid.

V. RAHVUSVAHELINE KOOSTÖÖ JA ABI

Artikkel 19. Koostöö

- Konventsiooni kohaldamisel hõlmab rahvusvaheline koostöö muu hulgas teabe ja kogemuste vahetamist, ühissettevtõtmisi ning konventsiooniosalistele vaimse kultuuripärandi kaitse abimehhanismide loomist.
- Ilma et see piiraks riigi õigusakte, tavaõigust ja praktikat, tunnustavad konventsiooniosalised, et vaimse kultuuripärandi kaitse on inimkonna üldistes huvides ning sel eesmärgil kohustuvad nad tegema kahepoolset, piirkondlikku ja rahvusvahelist koostööd.

Foto © Ministerio de Cultura, Juventud y Deportes

Foto © Wande Abimbola

🇳🇮 Nigeeria joruba kogukonna ennustaja kasutab kindlat märgisüsteemi ifá't.

🇮🇹 Neljahäälset canto a tenore't laulavad Sardiinia mehed tihedas ringis.

🇯🇴 Jordaania Petra ja Wadi Rumi piirkonna beduiinide vaimne pärand on seotud ümbritseva loodusega.

🇩🇿 Alžeeria Gourara piirkonna berberite muusikaline traditsioon ahellil.

🇪🇸 Patum de Berga festival Hispaanias.

Foto © Manel Escobet i Giró / UNESCO

Artikkel 20. Rahvusvahelise abi eesmärgid

Rahvusvahelise abi eesmärgid võivad olla järgmised:

- aita kaitsta pärandit, mis on kantud kiireloomulist kaitset vajava vaimse kultuuripärandi nimekirja;
- koostada nimistuid artiklites 11 ja 12 määratletud tähenduses;
- toetada programme, projekte ja tegevusi, mis on suunatud vaimse kultuuripärandi kaitsele ja mida viiakse ellu riiklikul ja piirkondlikul tasandil;
- muud eesmärgid, mida komitee peab vajalikuks.

Artikkel 21. Rahvusvahelise abi vormid

Abi andmist komiteelt konventsiooni-osalisele korraldatakse artiklis 7 ettenähtud suuniste ja artiklis 24 osutatud kokkuleppe kohaselt ning abi võib hõlmata

- kaitse eri aspekte käsitlevat uurimistööd;
- ekspertide ja spetsialistide saatmist;
- töötajate koolitamist;
- normide ja muude meetmete väljatöötamist;
- infrastruktuuri rajamist ja ülalpidamist;
- seadmete ja oskusteabega varustamist;
- tehnilise ja rahalise toetuse muid vorme, sealhulgas vajaduse korral madala intressiga laenude andmist ja annetuste tegemist.

Foto © CNRPAH / UNESCO

Artikkel 22. Rahvusvahelise abi saamise tingimused

- Komitee kehtestab rahvusvahelise abi taotluste läbivaatamise korra, täpsustab taotluses nõutava teabe, näiteks ettenähtud meetmed koos hinnangulise maksumusega.
- Kriisiolukordades vaatab komitee abitaotlused läbi võimalikult kiiresti.
- Otsuse tegemiseks korraldab komitee uuringud ja konsultatsioonid, mida ta peab vajalikuks.

Artikkel 23. Rahvusvahelise abi taotlused

- Konventsiooniosaline võib komiteele esitada rahvusvahelise abi taotluse, et kaitsta oma territooriumil leiduvat vaimset kultuuripärandit.
- Kaks või enam konventsiooniosalist võivad taotluse esitada ka ühiselt.
- Taotlus sisaldab artikli 22 lõikes 1 ettenähtud teavet koos vajalike dokumentidega.

Artikkel 24. Abi saavate konventsiooniosaliste ülesanded

- Rahvusvahelise abi andmist reguleeritakse abi saava konventsiooniosalise ja komitee kokkuleppega, mis peab olema kooskõlas konventsiooniga.

2. Üldjuhul kannab abi saav konventsiooniosaline oma vahendite piires osa nende kaitsemeetmete maksumusest, mille jaoks rahvusvahelist abi antakse.
3. Abi saav konventsiooniosaline esitab komiteele vaimse kultuuripärandi kaitseks antud abi kasutamise aruande.

VI. VAIMSE KULTUURIPÄRANDI FOND

Artikkel 25. Fondi olemus ja vahendid

1. Luuakse vaimse kultuuripärandi kaitse fond (edaspidi *fond*).
2. Fond koosneb sihtfondidest, mis on moodustatud UNESCO rahanduseeskirja kohaselt.
3. Fondi vahendid on:
 - a) konventsiooniosaliste sissemaksed;
 - b) UNESCO peakonverentsi poolt selleks eesmärgiks eraldatud raha;
 - c) sissemaksed, kingitused või pärandused
 - i) teistelt riikidelt;
 - ii) Ühendatud Rahvaste Organisatsiooni süsteemi kuuluvatelt organisatsioonidelt ja programmidel, eelkõige Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni Arenguprogrammilt ja teistelt rahvusvahelistelt organisatsioonidelt;
- iii) avalik-õiguslikelt või eraõiguslikelt asutustelt ja eraisikutelt;
- d) fondi vahendite intressid;
- e) korjandustel kogutud raha ja fondi kasuks organiseeritud ürituste tulu;
- f) komitee koostatud fondi eeskirjas ettenähtud muud vahendid.
4. Komitee teeb otsuse vahendite kasutamise kohta üldkogu kehtestatud suuniste alusel.
5. Komitee võib võtta vastu eriprojektidega seotud sissemaksed ja muud abi üldisteks ja konkreetseteks eesmärkideks, tingimusel et komitee on need projektid kinnitanud.
6. Fondi tehtud sissemaksed ei või siduda poliitiliste, majanduslike ega muude tingimustega, mis on konventsiooni eesmärkidega vastuolus.

Artikkel 26. Konventsiooniosaliste sissemaksed fondi

1. Ilma et see piiraks täiendavaid vabatahtlikke sissemaksed, kohustuvad konventsiooniosalised tegema fondi vähemalt iga kahe aasta järel sissemaks, mille suuruse määrab üldkogu kindlaks ühtse protsendina, mis kehtib kõigi riikide suhtes. Üldkogu otsus võetakse vastu nende kohalolnud ja hääletanud konventsiooniosaliste hääle-

enamusega, kes ei ole teinud löikes 2 osutatud deklaratsiooni. Mingil juhul ei tohi konventsiooniosalise sissemaks ületada üht protsenti tema rahalisest toetusest UNESCO põhi-eelarvesse.

2. Konventsiooni artiklis 32 või artiklis 33 nimetatud riik võib deklareerida oma ratifitseerimis-, heakskiitmis- või ühinemiskirja hoiule andes, et tema jaoks ei ole lõige 1 siduv.
3. Kui konventsiooniosaline soovib löikes 2 osutatud deklaratsiooni tagasi võtta, teavitab ta sellest UNESCO peadirektorit. Deklaratsiooni tagasi-võtmine ei jõustu riigi poolt maksmisele kuuluva rahalise sissemaks suhtes kuni kuupäevani, kui avatakse üldkogu järgmine istungjärk.
4. Võimaldamaks komiteel oma tegevust tõhusalt kavandada, teevad löikes 2 osutatud deklaratsiooni esitanud konventsiooniosalised sissemaksed regulaarselt vähemalt iga kahe aasta järel ning sissemaksete summa peaks olema võimalikult sarnane summaga, mille nad oleksid võlgnenud, kui lõige 1 oleks nende suhtes siduv.
5. Konventsiooniosaline, kel on võlgnevusi oma kohustusliku või vabatahtliku sissemaks maksmisega jooksva aastal ning vahetult eelnenud kalendriaastal, ei saa olla komitee liige; see ei kehti esmakordsel valimisel. Sellise juba komitee liikmeks oleva riigi volituste kestus lõpeb artiklis 6 sätestatud valimiste ajal.

Artikkel 27. Täiendavad vabatahtlikud sissemaksed fondi

Konventsiooniosalised, kes soovivad lisaks artiklis 26 ettenähtud sissemaksetele teha vabatahtlikke sissemaksed, teatavad sellest võimalikult kiiresti komiteele, et komitee saaks vastavalt kavandada oma toiminguid.

Foto © National Commission of Jordan

Foto © Franco Stefano Ruiu

☞ *Perekond on Siberi semeiskie vanausuliste kogukonnas väga oluline.*

☞☞ *Danoje festival Korea Vabariigis Gangneungi linnas.*

☞☞☞ *Makishi maskeraad Sambia.*

☞☞☞☞ *Kariibi mere piirkonna garifuna kogukondade ajalugu on talletatud nende lugudes ja lauludes.*

Foto © Russian State House of the People Creativity, Ministry of Culture

Artikkel 28. Vahendite kogumise rahvusvahelised kampaaniad

Konventsiooniosalised toetavad võimaluste piires rahvusvahelisi vahendite kogumise kampaaniaid, mis on organiseeritud fondi kasuks UNESCO egiidi all.

VII. ARUANDED

Artikkel 29. Konventsiooniosaliste aruanded

Konventsiooniosalised esitavad komiteele selle määratud vormis ja ajal aruande õiguslike ja muude konventsiooni rakendamiseks võetud meetmete kohta.

Artikkel 30. Komitee aruanded

1. Oma tegevuse ja artiklis 29 nimetatud konventsiooniosaliste aruannete põhjal esitab komitee igal oma istungjärgul aruande üldkogule.
2. Aruanne edastatakse UNESCO peakonverentsile.

VIII. ÜLEMINEKUKLAUSEL

Artikkel 31. Seos inimkonna suulise ja vaimse pärandi meistriteoste väljakuulutamise

1. Komitee lisab inimkonna vaimse kultuuripärandi esindusnimekirja objektid, mis on enne konventsiooni jõustumist kuulutatud inimkonna suulise ja vaimse pärandi meistriteosteks.

2. Selliste objektide lisamine inimkonna vaimse kultuuripärandi esindusnimekirja ei mõjuta tulevastele kannetele kehtestatud kriteeriume, mille kohta on otsus tehtud artikli 16 lõike 2 kohaselt.
3. Pärast konventsiooni jõustumist uusi meistriteosteid välja ei kuulutata.

IX. LÖPPSÄTTED

Artikkel 32. Ratifitseerimine või heakskiitmine

1. Konventsioon tuleb UNESCO liikmesriikidel ratifitseerida või heaks kiita oma põhiseadusest tuleneva menetluse kohaselt.
2. Ratifitseerimis- või heakskiitmiskirjad antakse hoiule UNESCO peadirektorile.

Artikkel 33. Ühinemine

1. Konventsioon on ühinemiseks avatud UNESCOsse mittekuuluvatele riikidele, keda UNESCO peakonverents on kutsunud konventsiooniga ühinema.
2. Konventsioon on ühinemiseks avatud territooriumidele, mille oma-valitsuslikku staatust on Ühinenud Rahvaste Organisatsioon tunnustanud, kuid mis ei ole saavutanud täielikku iseseisvust peaassamblee resolutsiooni nr 1514 (XV) järgi, ja mis on pädevad konventsiooniga reguleeritavates

küsimustes, sealhulgas pädevad sõlmima nende küsimustega seotud lepinguid.

3. Ühinemiskiri antakse hoiule UNESCO peadirektorile.

Artikkel 34. Jõustumine

Konventsioon jõustub pärast kolme kuu möödumist kolmekümnenda ratifitseerimis-, heakskiitmis- või ühinemiskirja hoiuleandmise päevast nende riikide suhtes, kes on oma ratifitseerimis-, heakskiitmis- või ühinemiskirja enne seda kuupäeva hoiule andnud. Teiste konventsiooniosaliste suhtes jõustub konventsioon pärast kolme kuu möödumist nende ratifitseerimis-, heakskiitmis- või ühinemiskirja hoiuleandmisest.

Artikkel 35. Föderaalne või mitteunitaarne põhiseaduslik süsteem

Konventsiooniosaliste suhtes, kellel on föderaalne või mitteunitaarne põhiseaduslik süsteem, kehtivad järgmised sätted:

- a) konventsiooni sätete puhul, mille rakendamine kuulub seadusandliku föderaal- või keskvalitsuse pädevusse, on föderaal- ja keskvalitsuse kohustused samasugused nagu konventsiooniosalistel, kes ei ole föderaalriigid;
- b) konventsiooni sätete puhul, mille rakendamine kuulub eraldi osariikide, liidumaade, provintside või kantonite

Foto © Kim Jong-Dal

Foto © Zambia National Commission for UNESCO

Foto © National Garifuna Council Language, Dance and Music of the Garifuna

jurisdiktsiooni alla, kes liitriigi põhi-seadusest tuleneva süsteemi alusel ei ole kohustatud võtma seadus-andlikke meetmeid, teatab föderaalvalitsus selliste osariikide, liidumaade, provintside või kantonite pädevatele asutustele neist sätetest koos soovitusel nende vastu-võtmiseks.

Artikkel 36. Denonsseerimine

1. Konventsiooniosaline võib konventsiooni denonsseerida.
2. Denonsseerimisest teatatakse UNESCO peadirektorile hoiule antava kirjaliku dokumendiga.
3. Denonsseerimine jõustub kaheteist-kümne kuu möödumisel denonsseerimiskirja kättesaamisest. Kuni taganemise jõustumise kuupäevani ei mõjuta see mingil viisil denonsseeriva konventsiooniosalise rahalisi kohustusi.

Artikkel 37. Hoiulevõtja ülesanded

UNESCO peadirektor kui konventsiooni hoiulevõtja teavitab organisatsiooni liikmesriike, artiklis 33 nimetatud organisatsiooni mittekuuluvaid riike ja Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni artiklites 32 ja 33 nimetatud ratifitseerimis-, heakskiitmis- või ühinemiskirjade hoiule-võtmisest ning artiklis 36 sätestatud denonsseerimistest.

Artikkel 38. Muudatused

1. Konventsiooniosaline võib peadirektorile saadetud kirjaliku teatega teha ettepaneku konventsiooni muutmiseks. Peadirektor edastab nimetatud teate konventsiooniosalistele. Kui kuue kuu jooksul pärast teate edastamise kuupäeva vastavad vähemalt pooled konventsiooniosalised taotlusele pooldavalt, esitab peadirektor selle ettepaneku üldkogu järgmisel istungjärgul aruteluks ja võimalikuks vastuvõtmiseks.
2. Muudatused võetakse vastu kohal-olnud ja hääletanud konventsiooni-osaliste kahekolmandikulise hääleteenamusega.
3. Pärast vastuvõtmist esitatakse konventsiooni muudatused konventsiooniosalistele ratifitseerimiseks, heakskiitmiseks või nendega ühinemiseks.
4. Muudatused jõustuvad pärast kolme kuu möödumist päevast, mil kaks kolmandikku konventsiooniosalistest on lõikes 3 nimetatud kirja hoiule andnud, kuid ainult nende konventsiooniosaliste suhtes, kes on muudatused ratifitseerinud, heaks kiitnud või nendega ühinenud. Seejärel jõustub muudatus riigi suhtes, kes ratifitseerib või kiidab heaks

muudatuse või ühineb sellega, pärast kolme kuu möödumist selle konventsiooniosalise ratifitseerimis-, heakskiitmis- või ühinemiskirja hoiuleandmise päevast.

5. Lõigetes 3 ja 4 esitatud korda ei kohaldata komitee liikmesriikide arvu käsitleva artikli 5 muudatuste suhtes. Need muudatused jõustuvad vastuvõtmisega samal ajal.
6. Riiki, kes saab konventsiooni osaliseks pärast muudatuste jõustumist lõike 4 kohaselt ja kes ei ole muud soovi väljendanud, käsitatakse
 - a) muudetud konventsiooni osalisena ja
 - b) muutmata konventsiooni osalisena nende konventsiooni-osaliste suhtes, kes ei ole end muudatustega sidunud.

Artikkel 39. Autentsed tekstid

Konventsioon on koostatud araabia, hiina, hispaania, inglise, prantsuse ja vene keeles, kõik kuus teksti on võrdset autentsed.

Artikkel 40. Registreerimine

Konventsioon registreeritakse UNESCO peadirektori taotlusel Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni põhikirja artikli 102 kohaselt Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni sekretariaadis.

NORRA
VÄLISMINISTEERIUM

Trükise koostamist toetas Norra valitsus

Vaimne
kultuuri-
pärand

WIKIP

Eestikeelse väljaande ilmumist toetasid:

KULTUURIMINISTEERIUM

Ühinenud Rahvaste
Hariduse, Teaduse ja
Kultuuri Organisatsioon

RAHVAKULTUURI
KESKUS

UNESCO
Eesti
Rahvuslik
Komisjon

Ühinenud Rahvaste
Hariduse, Teaduse ja
Kultuuri Organisatsioon

Vaimne
kultuuri-
pärand

ISBN 978-9949-9243-0-1 (komplekt)
ISBN 978-9949-9243-4-9 (vihik)
ISBN 978-9949-9243-1-8 (pdf-komplekt)
ISBN 978-9949-9243-5-6 (pdf-vihik)

Vaimne kultuuripärand tähendab selliseid põlvest põlve edasiantud teadmisi, oskusi, kombeid ja tavasid, mis on kogukondadele omased ja olulised ka praegusel ajal.